EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 22.3.2024
COM(2024) 148 final

2024/0082 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistiku kohta) I lisa

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesoleva määruse ettepaneku eesmärk on muuta nõukogu 23. juuli 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta)[1] I lisa, et suurendada tollimaksu, mida kohaldatakse impordile, mis hõlmab Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit ja eksporditud teravilja, õliseemneid ja nendest saadud tooteid, mis kuuluvad praegu kombineeritud nomenklatuuri gruppidesse 10, 12, 14, 15 ja 23. Ettepanekuga tõstetakse imporditollimakse, mida kohaldatakse Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodetele, mille eest importijad praegu tollimaksu ei maksa või maksavad madalate tariifide järgi. Lisaks tuleks kaotada võimalus kohaldada kõnealuste Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit ja eksporditud kaupade suhtes liidu tariifikvoote.

Eelmisel aastal ulatus Eurostati andmetel teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete import Venemaa Föderatsioonist 4,2 miljoni tonnini ja selle väärtus oli 1,32 miljardit eurot. Kuigi teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete tarned Venemaa Föderatsioonist otse Euroopa Liidu (EL) turule on üsna väikesed,[2] on Venemaa Föderatsioon nende kaubagruppide väga suur tootja ja juhtiv eksportija maailma tasandil, kusjuures ajavahemikul 2020–2022 eksporditi üle maailma ligikaudu 55 miljonit tonni kaupu[3]. ELi *erga omnes* tollimaksud – st praegu teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete suhtes kohaldatavad enamsoodustusrežiimi tollimaksud – on väga erinevad. Mõne toote puhul võivad need puududa või olla väga madalad, teisalt võivad need olla liiga kõrged, nii et kaubavahetust enam ei toimu. Seetõttu ei maksa Venemaa Föderatsioonist pärit teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete importijad ELi turule sisenemiseks enamsoodustusrežiimi tollimakse üldse või maksavad väga madalaid enamsoodustusrežiimi tollimakse, mis ei takista oluliselt toodete sisenemist ELi.

Võttes arvesse, et Venemaa Föderatsioon toodab väga suures koguses teravilja, õliseemneid ja nendest saadud tooteid, võivad Venemaa Föderatsiooni eksportijad praegu hõlpsasti ja kiiresti suunata märkimisväärseid tarnekoguseid ELi ja luua seeläbi Venemaa Föderatsiooni majandusele olulist eksporditulu, häirides samal ajal nende toodete turgu liidus. Lisaks on Venemaa Föderatsioon omastanud ebaseaduslikult suure osa teraviljast ja õliseemnetest, mis on toodetud Ukraina territooriumi nendes osades, mida Venemaa praegu ebaseaduslikult okupeerib, ning suunab selle kui väidetava Venemaa toodangu oma eksporditurgudele. Kuna nende kaupade import ELi on ebaseaduslik,[4] tuuakse need sageli kõigepealt Venemaa Föderatsiooni, kus neile antakse võltsitud dokumendid, mis muudab nende päritolu kindlaksmääramise väga raskeks. Seepärast on vaja võtta asjakohaseid tariifseid meetmeid, et takistada Venemaa Föderatsioonist pärit teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete

---

1 Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta) I lisa (EÜT L 256, 7.9.1987).

2 ELi ametliku kaubandus- ja tootmisteabe (2023) kohaselt imporditakse Venemaalt ainult 1 % ELi tarbimisest.

3 OECD/FAO andmed

4 Nõukogu 23. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2022/263, mis käsitleb piiravaid meetmeid vastusena teatavate valitsuse kontrolli alt väljas olevate Ukraina alade ebaseaduslikule tunnustamisele, okupeerimisele või annekteerimisele Venemaa Föderatsiooni poolt.

jätkuvat sisenemist ELi turule tingimustel, mis on sama soodsad kui muul mittesooduspäritolu kaubal.

Tariifsed meetmed peaksid aitama hoida ära seda, et Venemaa Föderatsioon kasutab oma teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete eksporti ELi poliitiliseks ja majanduslikuks nõrgestamiseks, kuna see häirib ELi turgu, tekitab ELis pingeid ja hõõrdumisi ning ohustab ka tolliliidu nõuetekohast toimimist. Lisaks aitaksid tariifsed meetmed tagada, et Venemaa Föderatsioon ei saaks nende kaupade ELi eksportimisest majanduslikku kasu. Selline asjade käik oleks otseselt vastuolus ELi huvidega ega oleks kooskõlas ELi õiguse ja poliitikaga.

Valgevene Vabariik ekspordib ELi teravilja, õliseemneid ja nendest saadud tooteid väheses koguses – 2023. aastal 610 000 tonni ja selle väärtus oli 246 miljonit eurot – ning ei ole nende toodete oluline tootja ega eksportija. Kavandatav määrus hõlmab siiski ka Valgevene Vabariiki, kuna tal on tihedad poliitilised ja majanduslikud sidemed Venemaaga. Kui Valgevene Vabariigist pärit või sealt eksporditud asjaomaste kaupade impordile kehtestatud ELi tariife ei muudeta, võib Venemaa Föderatsioon suunata oma kauba ebaseaduslikult ringi Valgevene Vabariigi kaudu. Võttes arvesse pidevat lähenemist ja suurenevat kaubavahetust Valgevene ja Venemaa vahel, on asjakohane kohaldada Valgevene Vabariigist pärit kauba suhtes samasugust kohtlemist nagu Venemaa Föderatsioonist pärit toodete suhtes.

Kavandatava määrusega kehtestatakse Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit ja sealt eksporditavatele teraviljale, õliseemnetele ja nendest saadud toodetele uued tollimaksud, mis on piisavalt kõrged, et vähendada praegust importi. Sõltuvalt tootest tõuseks Venemaalt ja Valgevenest ELi suunatava ekspordi suhtes kohaldatav tollimaks peaaegu kõigil juhtudel kas 95 euroni tonni kohta või väärtuselise tollimaksuna 50 %-ni. Selline tollimaks mõjutaks nende kaupade Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist ELi saabuvat importi, mis moodustas 2023. aastal 4,8 miljonit tonni ja mille kaubanduslik väärtus oli samal aastal 1,6 miljardit eurot. Et hoida ära Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit ja sealt eksporditud teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete sisenemist ELi turule ELi tariifikvootides sätestatud madalate määradega, tuleb Venemaa Föderatsioon ja Valgevene Vabariik käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete puhul kõnealustest kvootidest välja jätta.

Kavandatav määrus ei tohiks mõjutada negatiivselt ülemaailmset toiduga kindlustatust. Esiteks ei mõjutaks ELi tollimaksude tõstmine asjaomaste Venemaa ja Valgevene toodete transiiti läbi ELi territooriumi kolmandatesse riikidesse. Teiseks on teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete varasemad Venemaa Föderatsioonist ELi suunatud kaubavood ülemaailmse kaubavahetusega võrreldes väga tagasihoidlikud ning neil ei ole märkimisväärset mõju ei ELi toiduainetööstusele ega söödavarudele ja loomakasvatusele. ELi imporditollimaksude suurendamine peaks oluliselt vähendama ELi suunatavaid impordivooge, mis aitaks hoopis suurendada teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete koguseid, mida on võimalik eksportida kolmandatesse riikidesse ja eelkõige arengumaadesse.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Praegu on Ukraina nende kaupade puhul, mille suhtes on kavas tollimakse suurendada, ELi suuruselt kolmas tarnija. Nende kaupade eksport toimub ELi-Ukraina assotsieerimislepingus ja eelkõige selle IV jaotises, millega luuakse põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubanduspiirkond, sätestatud soodustingimustel ning seda soodustavad veelgi ajutised kaubanduse liberaliseerimise meetmed, mille EL võttis vastu pärast Venemaa Föderatsiooni ebaseaduslikku ja provotseerimata sissetungi Ukrainasse. Kuna Venemaa Föderatsiooni ebaseaduslik agressioonisõda Ukraina vastu vähendas märkimisväärselt Ukraina suutlikkust

jätkata oma peamise varasema majandusliku tuluallika – teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete – eksportimist üle maailma, on ELi turg olnud muude ekspordiiteede häirete tõttu Ukrainast pärit kaupadele jätkuvalt peamiseks ligipääsetavaks ekspordiväljundiks. Kuna Venemaa Föderatsioon on Ukraina peamine konkurent ELi turul, on sealt pärit ja sealt eksporditavate kaupade suhtes kohaldatavate tollimaksude oluline suurendamine kooskõlas asjaoluga, et EL on andnud Ukraina teraviljale, õliseemnetele ja nendest saadud toodetele laiaulatusliku ligipääsu liidu turule. Muud olulised kolmandate riikide tarnijad, kes ekspordivad ELi teravilja, õliseemneid ja nendest saadud tooteid, on Brasiilia, Argentina, Ameerika Ühendriigid ja Kanada.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete tollimaksude suurendamine, mis on käesolevas ettepanekus ette nähtud, tagab, et liidu tollipoliitika elluviimisel, nagu seda kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud ühise tollitariifistiku määrade kaudu, järgitakse Euroopa Liidu lepingu artikli 21 lõikes 3 sätestatud liidu välistegevuse põhimõtteid ja eesmärke, mille kohaselt tagab liit kooskõla oma välistegevuse eri valdkondade ning välistegevuse ja muude poliitikavaldkondade vahel. Seepärast võib pidada asjakohaseks kehtestada Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit ja sealt eksporditud teraviljale, õliseemnetele ja nendest saadud toodetele kõrgemad tollimaksud, kuna tollimaksu suurendamine oleks kooskõlas piiravate meetmetega, mille liit on võtnud nende riikide suhtes seoses sellega, et Venemaa Föderatsioon alustas Ukraina vastu provotseerimata ja põhjendamatut sõjalist agressiooni ning Valgevene Vabariik on asunud Venemaa agressiooni püsivalt toetama.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva määrusega muudetakse nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrust (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta.

Muudatusettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 31, milles on sätestatud, et ühise tollitariifistiku maksumäärad kehtestab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata, sest ettepanek tehakse ELi ainupädevusse kuuluvas valdkonnas.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ega ületa seda, mis on vajalik aluslepingute eesmärkide saavutamiseks, eelkõige seoses vajadusega tagada, et Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit teravili, õliseemned ja nendest saadud tooted ei häiriks nende toodete ELi turgu ega tolliliidu nõuetekohast toimimist. Seetõttu ei tohiks need tooted pääseda ELi turule sama soodsatel tingimustel kui muudest kolmandatest riikidest ja päritolumaadest imporditav teravili. Proportsionaalsuse tagab asjaolu, et ettepanekuga on kavas tõsta ühise tollitariifistiku tollimakse, mida kohaldatakse teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist lähtuva ekspordi puhul, mille suhtes praegu kehtivad madalad või nullmäärad. Samal ajal peaks tollimaksude suurendamine vähendama Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi suutlikkust häirida ELi toiduturu nõuetekohast toimimist. Kavandatav tollimaksude suurendamine ja liidu tariifikvootidele juurdepääsu keelamine piiravad põhiõigusi ainult ulatuses, mis on vajalik liidu eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Käesoleva ettepanekuga muudetakse nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrust (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõju hindamine**

Võttes arvesse Venemaa Föderatsiooni jätkuvat sissetungi Ukrainasse ning Venemaa Föderatsiooni praegust suutlikkust kasutada oma teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete eksporti, et õõnestada ELi ühtsust Ukraina toetamisel ja destabiliseerida nende toodete ELi turgu, ning ühtlasi Valgevene Vabariigi toetust Venemaa Föderatsiooni tegevusele, on oluline määruse kiire jõustumine, et suurendada Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit asjaomaste toodete suhtes kohaldatavaid tollimaksumäärasid niipea kui võimalik. Seega ei ole käesoleva määruse puhul tehtud mõjuhinnangut. Võib siiski eeldada, et kavandatud meede vähendab märkimisväärselt Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit ja sealt eksporditud kaupade import Euroopa Liitu, mis toob kaasa nende tootegruppide impordi suurema mitmekesistumise ning sõltuvuse vähenemise Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist lähtuvast impordist.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meede ei suurenda ülemääraselt ettevõtjate regulatiivset koormust.

- **Põhiõigused**

Ettepanek on kooskõlas liidu inimõiguste poliitika ja põhiõiguste hartaga. Kuigi imporditollimaksude kehtestamine võib mõjutada liidus kutsealase tegevuse vabaduse raames inimeste vabadust tegeleda rahvusvahelise kaubandusega, õigust omandile ja muid põhiõigusi, sealhulgas võrdset kohtlemist, tuleb seda põhiõiguste harta alusel siiski pidada liidu õiguspäraseks tegevuseks. Seda seetõttu, et need meetmed võetakse kooskõlas nõuetega, mille kohaselt peavad pädevad asutused võtma meetmeid nõuetekohasel õiguslikul alusel ning neil on õiguspärane eesmärk seada teatavate Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit toodete import kaubanduslikult ebasoodsasse olukorda, et vältida suuri häireid asjaomastel turgudel ja tagada tolliliidu nõuetekohane toimimine kooskõlas liidu välistegevuse praeguste meetmetega ning proportsionaalsuse põhimõttega. Mis puudutab kitsamalt võrdset kohtlemist, kehtestatakse kõrgemad imporditollimaksud Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit ja sealt eksporditud teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete importijatele, kuid mitte importijate suhtes, kelle imporditavad tooted ei ole pärit Venemaa Föderatsioonist ega Valgevene Vabariigist ega sealt eksporditud. See vastab liidu õiguspärasele poliitilisele eesmärgile kaitsta liidu turge selle eest, et Venemaa

Föderatsioon ja Valgevene Vabariik ei kasutaks asjaomaste toodetega kauplemist ELi destabiliseerimiseks.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele ja sellel on väga piiratud mõju tuludele. Imporditollimaksude kavandatud suurendamisest tulenev maksutulu suurenemine peaks prognoosi järgi olema minimaalne või isegi nullilähedane. Selle põhjuseks on asjaolu, et Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete praegune import koosneb väga suures ulatuses toodetest, mille enamsoodustusrežiimi tollimaksumäär on null või väga madal, mistõttu tollimaksude kavandatav suurendamine vähendab Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit impordivood tõenäoliselt tühise tasemeni.

Veel enam, oodata võib viimasel ajal ELi eelarvesse tekkinud omavahendite (2023. aastal 15,77 miljonit eurot) mõningast vähenemist. Eelarvekahju täpne väärtus sõltub sellest, kuidas Venemaa Föderatsioonist pärit import asendatakse. Nii toob imporditud koguste asendamine ELi omamaise toodanguga või sooduskorra alusel eelkõige Ukrainast imporditavate toodetega kaasa omavahendite vähenemise, kui aga imporditavad kogused asendada toodetega, mis imporditakse muudest kolmandatest riikidest kui Venemaa Föderatsioon või Valgevene Vabariik, kes ei ole sooduskaubanduspartnerid, jääks ühise tollitariifistiku alusel saadav maksutulu samale tasemele kui praegu Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit impordi puhul ning sellega ei kaasneks omavahendite kaotust. Seega juhul, kui Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist imporditavad kogused asendatakse täielikult ELi omamaise toodangu või sooduspartneritelt imporditavate toodetega, piirdub mõju ELi eelarve traditsioonilistele omavahenditele hinnanguliselt maksimaalselt 15,77 miljoni euro suuruse kaotusega (st 75 % 21 miljoni euro suurusest tollimaksutulust). Traditsioonilistest omavahenditest saamata jäänud tulu kompenseeritakse liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksetega.

Ettepaneku mõju eelarvele selgitatakse üksikasjalikumalt finantsselgituses.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Veebiaruandlus Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist ELi suunduva teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete impordi kohta on kättesaadav Euroopa Komisjoni (Eurostati) spetsiaalsetel veebisaitidel.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kavandatava määrusega tõkestatakse Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete pääs ELi turule tingimustel, mis on sama soodsad kui muud päritolu toodetel, ning tõstetakse sellise teravilja, õliseemnete ja nendest saadavate toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse praegu nullmääraga või väga madalat imporditollimaksu, imporditollimaksu määrad sõltuvalt toote laadist kas 95 euroni tonni kohta või väärtuselise tollimaksuna 50 %-ni, (95 eurot tonni kohta teravilja puhul ning 50 % väärtuselise tollimaksuna õliseemnete ning põhitootest kontsentreerimise teel saadud toodete puhul). Lisaks tuleks kaotada võimalus kohaldada kõnealuste Venemaa Föderatsioonist ja

Valgevene Vabariigist pärit ja eksporditud kaupade suhtes liidu tariifikvoote. Need tariifikvoodid võimaldaksid juurdepääsu ELi turule madalamate tariifidega kui kavandatud uued tariifid.

2024/0082 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistiku kohta) I lisa

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 31,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

1) Teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete import liitu on pärast Venemaa Föderatsiooni täiemahulist sissetungi Ukrainasse 22. veebruaril 2022 märkimisväärselt suurenenud.

2) Venemaa Föderatsiooni teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete tarned liidu turule on praegu üsna väikesed. Venemaa Föderatsioon on aga maailma juhtiv teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete tootja ja eksportija. Arvestades Venemaa Föderatsiooni praeguse ülemaailmse ekspordi mahtu, saaks Venemaa Föderatsioon kergesti ja kiiresti suunata ELi märkimisväärseid tarnekoguseid, põhjustades oma suurte varude najal toodete ootamatu sissevoolu, mis tekitaks häireid liidu teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete turul. Lisaks on tõendeid, et Venemaa Föderatsioon on omastanud ebaseaduslikult suure osa teraviljast ja õliseemnetest, mis on toodetud Ukraina territooriumi nendes osades, mida Venemaa ebaseaduslikult okupeerib, ning suunab selle kui väidetava Venemaa toodangu oma eksporditurgudele.

3) Liidu ühise tollitariifistiku kohased *erga omnes* maksumäärad ehk praegu teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete suhtes kohaldatavad enamsoodustusrežiimi tollimaksud on väga erinevad. Mõne toote puhul võivad tollimaksud puududa või olla väga madalad, teisalt võivad need olla juba liiga kõrged, nii et kaubavahetust enam ei toimu.

4) Vaja on võtta asjakohaseid tariifseid meetmeid, et takistada Venemaa Föderatsioonist pärit teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete jätkuvat sisenemist liidu turule tingimustel, mis on sama soodsad kui muu mittesooduspäritolu kauba puhul. Kõnealused tariifsed meetmed peaksid aitama takistada Venemaa Föderatsiooni kasutamast teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete eksporti liitu selleks, et seda poliitiliselt ja majanduslikult nõrgestada, sest see, kui Venemaa suunab liitu märkimisväärses koguses kõnealuseid tooteid, võib häirida nende toodete turgu liidus, tekitada liidus ühiskondlikke pingeid ja hõõrdumist ning ohustada tolliliidu nõuetekohast toimimist. Selliseid ohte tuleks kaaluda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 32 punkti d alusel ning võtta nimetatud lepingu artikli 31 kohaselt meetmeid, et vältida tõsiseid häireid liikmesriikide majanduses.

5) Valgevene Vabariigi suhtes tuleks samal ajal kohaldada samu tariifseid meetmeid, et vältida olukorda, kus Venemaa Föderatsioon suunab liitu suunduva impordi ümber

Valgevene Vabariigi kaudu, mis oleks võimalik siis, kui Valgevene Vabariigist pärit asjaomaste kaupade impordi suhtes kehtestatud ELi tollimakse ei muudeta, arvestades riigi tihedaid poliitilisi ja majanduslikke sidemeid Venemaaga.

6) Sellest tulenevalt tuleks juhtudel, kui praegu kohaldatavad tollimaksud on nullmääraga või ei ole piisavalt kõrged, Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit ja sealt eksporditud teravilja, õliseemnete ja nendest saadud toodete impordi suhtes kohaldada kõrgemaid tollimakse kui muudest kolmandatest riikidest pärit imporditud toodete suhtes.

7) Lisaks ei tohiks anda Venemaa Föderatsioonile ega Valgevene Vabariigile võimalust kasutada liidu enamsoodustusrežiimi kohaseid tariifikvoote. Seepärast ei tohiks juhul, kui käesoleva määruse 1. lisas sätestatud tooted on pärit või eksporditud liitu Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist, liidu tariifikvootides sätestatud vähendatud määrasid nende puhul kohaldada.

8) Tollimaksude kavandatav suurendamine ei mõjuta eeldatavasti negatiivselt ülemaailmset toiduga kindlustatust, kuna see ei puuduta asjaomaste toodete transiiti läbi liidu territooriumi lõppsihtkohaks olevatesse kolmandatesse riikidesse; vastupidi, liidu imporditollimaksude suurendamine võib kaasa tuua nende toodete eksportimise kolmandatesse riikidesse ja suurendada seega nende kättesaadavust.

9) Tollimaksude suurendamine on kooskõlas liidu välistegevusega muudes valdkondades, nagu on nõutud Euroopa Liidu lepingu artikli 21 lõikes 3. Liidu ja Venemaa Föderatsiooni vahelised suhted on viimastel aastatel arenenud väga negatiivses suunas, kusjuures eelkõige on olukord halvenenud viimasel kahel aastal, sest Venemaa Föderatsioon on järsult rikkunud rahvusvahelist õigust ning tunginud provotseerimata ja põhjendamatult kallale Ukrainale. Liit on alates 2014. aasta juulist kehtestanud järk-järgult piiravaid meetmeid Venemaa Föderatsiooni vastu.

10) Kuigi Venemaa Föderatsioon on Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige, on liit Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu ja eriti 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe XXI artikli alusel kohaldatavate erandite alusel (julgeolekuga seotud erandid) vabastatud kohustusest anda Venemaa Föderatsioonist imporditud toodetele samu soodustusi, mida antakse teistest riikidest imporditud samasugustele toodetele (enamsoodustusrežiim).

11) Liidu ja Valgevene Vabariigi vahelised suhted on viimastel aastatel samuti halvenenud, kuna sealne režiim eirab rahvusvahelist õigust, põhivabadusi ja inimõigusi ning toetab Venemaa sõjalist agressiooni Ukraina vastu. Liit on alates 2020. aasta oktoobrist kehtestanud järk-järgult piiravaid meetmeid Valgevene Vabariigi vastu.

12) Kuna Valgevene Vabariik ei ole Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige, ei ole liit Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu kohaselt kohustatud Valgevene Vabariigist pärit toodetele enamsoodustusrežiimi kohaldama. Lisaks võimaldavad praegused kaubanduslepingud võtta meetmeid, mis on põhjendatud kohaldatavate erandiklauslitega, eelkõige julgeolekuga seotud eranditega.

13) Et saavutada põhiline eesmärk hoida ära olukord, kus Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit teravili, õliseemned ja nendest saadud tooted hakkavad häirima nende toodete ELi turgu või tolliliidu nõuetekohast toimimist, on vajalik ja asjakohane kehtestada kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega õigusnormid, millega suurendada viivitamata nende toodete tollimakse. Euroopa Liidu lepingu

artikli 5 lõike 4 kohaselt ei lähe käesolev määrus seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja
[…]

FINANTSSELGITUS

ETTEPANEKU NIMETUS:

Ettepanek nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta) I lisa.

EELARVEREAD

Peatükk ja artikkel: peatükk 12, artikkel 120.

Aastaks 2024 eelarvestatud summa: 24 620 400 000 eurot

FINANTSMÕJU

☐ Ettepanekul puudub finantsmõju

X Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju traditsioonilistest omavahenditest saadavale tulule järgmistel põhjustel:

2023. aastal oli käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate ja tollimaksu suurendamisega hõlmatud CN-koodide alusel Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist lähtuva impordi koguväärtus üle 1,57 miljardi euro. Maksustatav import moodustas sellest 338 miljonit eurot. Suurem osa sellest impordist (83,4 miljonit eurot) toimus CN-koodi 1514 11 90 alusel, mille suhtes kohaldatakse 6,4 % tollimaksu. Märkimisväärne osa impordist toimus ka CN-koodi 1518 00 95 (77,3 miljonit eurot) alusel, mille suhtes kohaldatakse 2 % tollimaksu, ja CN-koodi 2309 90 91 (76,4 miljonit eurot) alusel, mille suhtes kohaldatakse 12 % väärtuselist tollimaksu. 32,4 miljoni euro väärtuses imporditi kaupu ka CN-koodi 2308 00 90 alusel, mille suhtes kohaldatakse 1,6 % väärtuselist tollimaksu. Lisaks imporditi 2023. aastal ELi 14 760 tonni kaupu CN-koodi 1008 10 00 alusel, mille suhtes kohaldatakse tollimaksumäära 37 eurot tonni kohta, ning 10 005 tonni CN-koodi 1008 29 00 alusel, mille suhtes kohaldatakse tollimaksumäära 56 eurot tonni kohta. CN-koodi 1003 90 00 alusel, mille suhtes kohaldatakse WTO kvoodisisest tollimaksumäära 62,25 eurot tonni kohta, imporditi 54 706 tonni. Muude CN-koodide puhul kohaldati samuti tollimaksu, kuid palju madalamal tasemel, ning nende CN-koodide maksimaalsed tollimaksumäärad on arvutatud allpool.

Pärast seda, kui neid tollimakse käesoleva määrusega tõstetakse, vähenevad need kaubavood eeldatavasti märkimisväärselt või isegi peatuvad. Mis puudutab tariifi kavandatud suurendamisest tulenevat maksutulu suurenemist nende kaupade puhul, mille suhtes praegu kohaldatakse null- või väga madalaid tariife, siis võib eeldada, et suurenemine on minimaalne või isegi nullilähedane, kuna suurenenud tollitariifide tõttu kaubavood eeldatavasti ei jätku.

Eespool toodule tuginedes võib eeldada, et ELi eelarvetulud vähenevad käesolevast määrusest lähtuvalt kõige rohkem 15,77 miljonit eurot aastas: [(6,7 miljonit eurot + 2,11 miljonit eurot + 9,17 miljonit eurot + 0,88 miljonit eurot + 0,52 miljonit eurot + 0,53 miljonit eurot + 0,55 miljonit eurot + 0,56 miljonit eurot) = 21,03 miljonit eurot brutosummana, sisaldab sissenõudmiskulusid) x 0,75][5].

2024. aastal on traditsiooniliste omavahendite laekumata jäämise mõju ELi eelarvele hinnanguliselt pool eespool nimetatud summast, st 7,9 miljonit eurot.

[5] Iga summa vastab nimetamise järjekorras eespool loetletud CN-koodide alusel saamata jäävale tollimaksule.

Traditsioonilistest omavahenditest saamata jäänud tulu kompenseeritakse liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksetega.